

Mierenleeuwen: leeuwen onder een valkuil

PETER BOER

Het is niet makkelijk een volwassen mierenleeuw te zien. Het is namelijk een libelachtig insect dat 's nachts actief is. De larven zijn veel makkelijker op te sporen, doordat ze opvallende vangtrechtertjes maken in het zand. Mierenleeuwen behoren tot de familie van de netvleugeligen, waartoe ook de gaasvliegen behoren. In Nederland (en de Nederlandse duinen) komen twee soorten voor: de gewone mierenleeuw en de zwartkopmierenleeuw. Beide komen in de kustduinen voor.

Trechters van mierenleeuwen in het zand verraden de aanwezigheid van mierenleeuwlarven. Meestal zijn er kuiltjes in twee verschillende groottes. De kleine zijn van de één jaar oude larven. Onder de grotere valkuilen leven de larven van het tweede jaar. In de nazomer spinnen ze zich in. In het kogelronde balletje, aan de buitenkant bekleed met zandkorrels, vindt de totale metamorfose plaats. De ondergronds levende agressieve 'leeuw' verandert in een onschuldige, ranke, fladderende 'libel'. De zandballetjes blijven verspreid tussen de trechtertjes achter, de huidjes van de larven er nog in. Het vrouwtje zet na de paring haar eitjes af. De jongen komen spoedig uit en vormen onmiddellijk piepkleine trechtertjes. De jongsten leven van in de valkuil gevallen springstaarten en kleine spinnetjes. De eenjarigen leven van kleine mie-

ren en spinnetjes. De oudste generatie heeft geen moeite met grotere prooien zoals rode bosmieren, kniptorren en heidehaantjes.

Waar vind je ze?

Beide soorten mierenleeuwen komen in dezelfde vegetatietypen voor. De trechters van de gewone mierenleeuw liggen vaak in groepjes bij elkaar en zijn meestal beschermd door vegetatie of overhangende zandwalletjes. De trechters van de zwartkopmierenleeuw zijn vaak alleen, gewoonlijk niet beschermd en vaak omgeven door strooisel of vegetatie dat de trechter behoedt tegen instorting of overstuiving. Voor de larve is het handiger om een overdekte trechter te hebben, omdat dan het zand droog blijft.

Alleen met droog zand kan de larve met zijn kaken een zandlawine veroorzaken, welke de nietsvermoedende passant richting de mierenleeuwkaken sleurt.

De zandplek rond een trechter is vaak ontstaan als gevolg van winderosie. Maar het kunnen ook zandplekken zijn die het gevolg waren van graafactiviteiten van konijnen of stukgetrapte vegetatie door runderen, pony's of mensen. Te veel konijnen of te sterke betreding of begrazing is echter sterk in het nadeel van de mierenleeuwen.

Er is nog veel onduidelijk wat betreft de verspreiding van mierenleeuwen in de duinen. Waarom zijn er veel meer gewone mierenleeuwen in Schoorl en Voorne dan bijvoorbeeld in Meijendel en Egmond? En waarom komen zwartkopmierenleeuwen alleen in de Bergense en Schoorlse duinen voor?

PETER BOER HEEFT VEEL ONDERZOEK GEDAAN NAAR HET VOORKOMEN VAN DE MIERENLEEUW IN DE DUINEN

Deze gewone mierenleeuw lijkt meer op een onschuldige, ranke 'libel' (foto: Stichting EIS).

